

شیوع سوء مصرف مواد و رابطه آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری شهر آبادان

فرخنده حیاتی: عضو هیأت علمی، گروه پرستاری، دانشکده علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.

زهرا گرجیان*: عضو هیأت علمی، گروه پرستاری، دانشکده علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.

ناهید محمودی: کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.

کوروش زارع: عضو هیأت علمی، گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

مهدی سیاح برگرد: عضو هیأت علمی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

حدیثه منادی زیارت: کارشناسی ارشد آموزش پرستاری، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سبزواری، سبزواری، ایران.

مرجان شگفت فرد: کارشناس پرستاری، دانشکده علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.

چکیده: سوء مصرف و وابستگی به مواد یکی از پیچیده‌ترین مشکلات بهداشتی جهان است؛ لذا این مطالعه توصیفی مقطعی با هدف تعیین شیوع سوء مصرف مواد و رابطه آن با پیشرفت تحصیلی در بین ۳۰۲ نفر از دانشجویان پرستاری دانشکده علوم پزشکی آبادان و دانشگاه آزاد اسلامی انجام گرفت. جمع‌آوری اطلاعات توسط پرسشنامه‌ای که محقق برای برآورد شیوع مصرف مواد، اطلاعات دموگرافیک و میانگین معدل دانشجویان برای سنجش پیشرفت تحصیلی دانشجویان، تهیه کرده بود، صورت گرفت. یافته‌ها نشان داد هیچ کدام از دانشجویان سابقه مصرف شیشه، حشیش، کراک و هروئین را ذکر نکرده‌اند. بیشترین مواد مورد مصرف به ترتیب قلیان (۲۵/۵ درصد)، سیگار (۱۶/۲ درصد) بود. ارتباط‌های آماری معنی داری در بین دانشجویان پسر و مصرف قلیان ($p=0/001$)، دانشجویان دولتی و مصرف ترامادول با ($P=0/002$) و دانشجویان دانشگاه آزاد با مصرف قلیان ($p=0/001$)، سابقه مصرف مواد در خانواده ($p=0/001$)، مصرف سیگار ($p=0/001$) پیدا شد. به‌طور کلی، شیوع سوء مصرف قلیان و سیگار نسبت به سایر مواد در دانشجویان در جنس پسر، مجردین، دانشگاه آزاد و سابقه خانوادگی مصرف مواد، بالا می‌باشد. همچنین مشخص شد پیشرفت تحصیلی در دانشجویانی که سابقه سوء مصرف داشتند، به‌طور معنی داری نسبت به دانشجویانی که سابقه مصرف نداشتند در سطح پایین‌تری قرار داشت ($p=0/003$). در نتیجه لازم است با اطلاع‌رسانی در خصوص اثرات مخرب این مواد بر جسم و پیشرفت تحصیلی، سطح دانش دانشجویان را افزایش دهیم.

واژگان کلیدی: سوء مصرف مواد، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان پرستاری، آبادان.

*نویسنده‌ی مسؤول: عضو هیأت علمی، گروه پرستاری، دانشکده علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران.

Email: gorjanzah@gmail.com

مقدمه

سوء مصرف و وابستگی به مواد یکی از پیچیده‌ترین مشکلات بهداشتی جهان است که به علت تعامل در دسترس بودن مواد، عوامل محیطی، عوامل فردی یا روانشناختی ایجاد می‌شود (ضیاء الدینی، ۲۰۰۶). تمام صاحب نظرها و متخصص‌های اعتیاد معتقدند که اعتیاد و سوء مصرف مواد را باید یکی از بارزترین مشکلات زیستی-روانی-اجتماعی دانست (ولی پور، ۲۰۰۹). سوء مصرف مواد مخدر و اعتیاد یکی از مشکلات عمده کشورهای در حال توسعه است. از آنجایی که این کشورها دارای جمعیت جوان هستند، به طور طبیعی بیش‌تر در معرض خطر واقع می‌شوند. جوانان، به عنوان عمده‌ترین و مستعدترین گروه در معرض خطر بیش‌تری قرار دارند. دامنه تأثیرات اعتیاد از آن رو حائز اهمیت است که عواقب وخیم آن تنها فرد معتاد را در بر نمی‌گیرد، بلکه به طور معمول خانواده، دوستان و همکاران نیز در معرض آثار ویرانگر آن قرار خواهند گرفت (سیام، ۲۰۰۷). به طوری که دیده شد از بین عوامل متعدد فردی، اجتماعی و خانوادگی، معاشرت با دوستان معتاد به میزان ۷۸٪ بیش‌ترین نقش را در گرایش به سوء مصرف مواد داشته است (حیدری، ۲۰۱۳).

صرامی و همکارانش در پژوهش خود بر روی ۴۰۰ دانشجوی رشته پرستاری یافت، ۸/۵٪ آن‌ها بیش از یک بار به مصرف مواد پرداخته بودند. ۱/۵٪ آن‌ها حشیش، مصرف کرده‌اند، تقریباً در ۱۰٪ حوزه‌های دانشجویی کشور ما بیش از یک بار تجربه مصرف را گزارش کرده‌اند (صرامی، ۲۰۰۴). همچنین سیام و همکاران در تحقیق خود به این نتیجه رسید که ۴۶/۷ درصد افراد مورد مطالعه، تجربه استفاده از حداقل یکی از مواد اعتیادآور را داشته‌اند. همچنین، مصرف مواد در بین جنس مذکر بیش‌تر از مونث است. جنسیت (مذکر بودن) را یک عامل خطر ساز در گرایش به مصرف مواد، مشروبات الکلی، و سیگار تلقی کرد (سیام، ۲۰۰۷). مصرف سیگار، مقدمه‌ای برای فراهم ساختن زمینه مصرف مواد می‌باشد. بر این اساس نباید از مصرف روزافزون سیگار و قلیان در بین اقشار مختلف مردم به ویژه دانشجویان غافل بود (بوتوبین، ۲۰۰۰).

در پژوهشی بر روی ۲۹۹۷ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم در شهر تهران، ۳۹/۳ درصد دانشجویان در طول زندگی دست کم یکی از مواد سیگار،

قلیان، نوشیدنی‌های الکلی، حشیش، اکستازی، تریاک، هروئین، کراک و شیشه را مصرف کرده‌اند. قلیان (۳۴٪) و سیگار (۲۴٪)، نوشیدنی‌های الکلی (۱۷٪)، تریاک (۲/۳٪)، هروئین و کراک (۲/۲٪) را تشکیل می‌داد (طارمیان، ۲۰۰۸). همچنین، پژوهشی بر روی ۸۷۰ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های شهر بیرجند انجام شد که نشان داد، ۳۸/۵٪ آن‌ها سوء مصرف مواد را تجربه کرده بودند. این در حالی است که ۵۸/۲٪ در جنس پسر بوده است (مردانی، ۲۰۱۲).

میان مصرف مواد مخدر و داروهای ممنوعه توسط جوانان با کاهش طول عمر، حوادث، حاملگی ناخواسته، خودکشی و خشونت رابطه مستقیم وجود دارد و اعتیاد جسمی و روانی آن‌ها به مواد یکی از مشکلات بهداشتی جوامع است؛ علاوه بر این مشکلات، یکی دیگر از آثار سوء مصرف مواد، تأثیر آن بر عملکرد تحصیلی دانشجویان می‌باشد (شفیعی، ۲۰۱۲). لوراند و همکاران در این رابطه می‌نویسد، دانشجویانی که کمتر از مواد مخدر و داروها استفاده می‌کنند، موفقیت تحصیلی بیش‌تری را کسب می‌کنند (لوراند، ۲۰۰۹). زندگی کردن با کسی که مشکل سوء مصرف مواد دارد تنش‌زا است و این افراد به طور معمول دست به کارهایی می‌زنند که اثرات نامطلوبی بر خانواده و دوستانشان دارد (منچری، ۲۰۱۳).

به علت این که تاکنون چنین مطالعه‌ای بر روی دانشجویان در این شهر صورت نگرفته بود و با ذکر این نکته که شهر آبادان به علت موقعیت استراتژیک جغرافیایی مهاجر پذیر است و با توجه به اینکه شهری بندری است، افراد با فرهنگ‌های مختلف در آن سکونت دارند، لذا این مطالعه با هدف تعیین شیوع و فاکتورهای مرتبط با مصرف مواد در بین دانشجویان پرستاری دولتی و آزاد و رابطه آن با پیشرفت تحصیلی در شهر آبادان در سال ۱۳۹۴ انجام شد.

مواد و روش‌ها

این پژوهش، یک مطالعه توصیفی-مقطعی است که در ماه‌های خرداد و تیر ۹۴ بر روی کلیه دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه دولتی و آزاد شهر آبادان که ۳۰۲ نفر بودند، به روش سرشماری انجام گرفت. دلیل انتخاب دانشجویان پرستاری این بود که تنها رشته مشترک در دو دانشگاه بود و تعداد دانشجویان در این رشته بالا بود. ابزار جمع‌آوری اطلاعات را پرسشنامه‌ای که توسط پژوهشگر ساخته شده بود، تشکیل می‌داد. این

یافته‌ها

شرکت کنندگان شامل ۱۰۳ نفر (۳۳٫۳٪) پسر و ۱۹۹ نفر (۶۴٫۴٪) دختر با محدوده سنی ۱۸ تا ۴۲ سال بودند. ۹۷ نفر (۳۱٫۴٪) دولتی و ۲۰۵ نفر (۶۶٫۳٪) آزاد، ۴۹ نفر (۱۵٫۹٪) متأهل و ۲۵۳ نفر (۸۱٫۹٪) مجرد بودند. ۱۵۲ نفر (۴۹٫۲٪) خوابگاهی، ۸۵ نفر (۲۷٫۵٪) با والدین، و ۶۵ نفر (۲۱٪) در منزل شخصی زندگی می‌کردند. ۵۸ نفر (۱۸٫۸٪) شاغل و ۲۴۴ نفر (۷۹٪) بیکار بودند. ۹۷ نفر (۳۱٫۴٪) دولتی و ۲۰۵ نفر (۶۶٫۳٪) مشغول به تحصیل در دانشکده پرستاری آزاد شهر آبادان بودند. بیش‌ترین مواد مورد مصرف به ترتیب قلیان ۷۹ نفر (۲۵٪/۵)، سیگار ۵۰ نفر (۱۶٪/۲)، دیازیپام ۲۳ نفر (۷٪/۴)، الکل ۸ نفر (۲٪/۵)، ترامادول ۷ نفر (۲٪/۲)، متادون و ریتالین هر کدام ۳ نفر (۰٪/۹)، تریاک ۲ نفر (۰٪/۶)، اکستازی ۱ نفر (۰٪/۳) بود. ارتباط‌های آماری معنی‌داری در بین دانشجویان پسر و مصرف قلیان با $P=0/001$ (جدول ۱)، دانشجویان دولتی و مصرف ترامادول با $P=0/002$ ، دانشجویان آزاد و مصرف قلیان با $P=0/001$ ، دانشجویان آزاد و مصرف سیگار با $P=0/001$ و دانشجویان دولتی و مصرف الکل با $P=0/006$ (جدول ۲) پیدا شد. بین دانشجویان آزاد و سابقه مصرف مواد در خانواده با $P=0/001$ (رابطه معنی‌داری دیده شد) (جدول ۳)، آزمون آماری تی تست به طور معنی‌داری نشان داد که پیشرفت تحصیلی در دانشجویانی که مصرف سیگار، قلیان، الکل، ترامادول و... داشتند، نسبت به سایر دانشجویان در سطح پایین‌تری قرار داشت ($p=0/03$).

پرسشنامه، بعد از مطالعه پژوهش‌های متعدد و مشابه قبلی تهیه و تنظیم گردید.

ابزار گردآوری اطلاعات در سه بخش تهیه و تنظیم گردید. بخش اول، مشخصات فردی دانشجو شامل سن، جنس، وضعیت تأهل، محل سکونت فعلی، وضعیت شغلی و نوع دانشگاه، و در بخش دوم شیوع مصرف سیگار و مواد در خانواده و همچنین شیوع مصرف مواد اعتیادآور در دانشجو شامل سیگار، قلیان، ترامادول، هروئین، شیشه، کراک، تریاک، حشیش، اکستازی، الکل، متادون، ریتالین و دیازیپام قرار گرفت.

روایی پرسشنامه توسط هفت نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده علوم پزشکی آبادان مورد بررسی قرار گرفت و پس از تصحیح برخی سوال‌ها و مرتب نمودن جمله‌های مورد تأیید نهایی قرار گرفت. پایایی پرسشنامه بعد از تکمیل توسط ۳۰ دانشجو ۰/۷۲ به دست آمد.

در بخش سوم یعنی پیشرفت تحصیلی، بندورا معتقد است برای سنجش پیشرفت افراد باید به عملکرد واقعی آن‌ها توجه کرد و عملکرد واقعی هنگامی ظاهر می‌شود که انجام تکالیف از نظر آزمودنی دارای اهمیت بوده، انگیزش بالایی برای انجام آن داشته باشد (رشوانلو، ۲۰۱۰). نظر به اهمیت آزمون‌های پایان هر نیمسال تحصیلی برای دانشجویان، در این پژوهش از میانگین معدل نیمسال‌های گذشته به عنوان شاخصی برای سنجش پیشرفت تحصیلی استفاده گردید. در نهایت داده‌های جمع‌آوری شده توسط نرم افزار spss نسخه ۲۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. برای کلیه آزمون‌ها حداکثر خطای ۰/۰۵ در نظر گرفته شده بود.

جدول ۱- شیوع مصرف مواد در دانشجویان بر حسب جنس

جنس	مصرف قلیان						
	اصلا	بندرت	گاهی اوقات	اغلب اوقات	همیشه	کل	
مرد	۵۱	۳۶	۹	۶	۱	۱۰۳	
زن	۱۷۲	۲۵	۲	۰	۰	۱۹۹	
کل	۲۲۳	۶۱	۱۱	۶	۱	۳۰۲	

جدول ۲- شیوع سوء مصرف مواد در دانشجویان بر حسب نوع دانشگاه

نوع دانشگاه	اصلا	بندرت	گاهی اوقات	اغلب اوقات	همیشه	کل	مصرف ترامادول
							نوع دانشگاه
P=۰/۰۰۲	۹۰	۵	۱	۱	۰	۹۷	دولتی
	۲۰۵	۰	۰	۰	۰	۲۰۵	آزاد
	۲۹۵	۵	۱	۱	۰	۳۰۲	کل
P=۰/۰۰۱	۷۴	۱۳	۳	۶	۱	۹۷	دولتی
	۱۴۹	۴۸	۸	۰	۰	۲۰۵	آزاد
	۲۲۳	۶۱	۱۱	۶	۱	۳۰۲	کل
P=۰/۰۰۱	۷۳	۱۵	۸	۰	۱	۹۷	دولتی
	۱۷۹	۲۱	۵	۰	۰	۲۰۵	آزاد
	۲۵۲	۳۶	۱۳	۰	۱	۳۰۲	کل
P=۰/۰۰۶	۹۱	۴	۲	۰	۰	۹۷	دولتی
	۲۰۳	۲	۰	۰	۰	۲۰۵	آزاد
	۲۹۴	۶	۲	۰	۰	۳۰۲	کل

جدول ۳- شیوع مصرف مواد در خانواده دانشجویان بر حسب نوع دانشگاه

نوع دانشگاه	مصرف مواد در خانواده	۰	بله	خیر	کل
P=۰/۰۰۱	دولتی	۹	۱۲	۷۶	۹۷
	آزاد	۲	۲۰	۱۸۳	۲۰۵
	کل	۱۱	۳۲	۲۵۹	۳۰۲

بحث و نتیجه گیری

یک دانشگاه خصوصی کنیا میزان بالای مصرف مواد مخدر در بین دانشجویان را گزارش دادند، به طوری که ۸۴٪ الکل و ۵۴/۷٪ تنباکو استفاده می‌کردند (ارک اگونه، ۱۹۹۹).

در مطالعه حاضر، هیچ کدام از دانشجویان سابقه مصرف شیشه، حشیش، کراک و هروئین را گزارش نکردند. ۵۲ نفر (۱۷/۷٪) از دانشجویان پسر مصرف قلیان داشته‌اند، ارتباط آماری معنی داری با $P=۰/۰۰۱$ پیدا شد که مشابه

در این پژوهش، میزان شیوع سوء مصرف مواد در میان ۳۰۲ نفر از دانشجویان پرستاری آزاد و دولتی شهر آبادان مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد. بیشترین مواد مورد مصرف به ترتیب قلیان (۲۵/۵٪)، و سیگار (۱۶/۲٪) بوده است. در مصرف این مواد نیز تعداد پسران مصرف کننده بیش تر از دختران بوده است. مشابه با این یافته، در نتایج پژوهش طارمیان (۲۰۰۸) و مردانی (۲۰۱۰) به دست آمده است (طارمیان، ۲۰۰۸؛ ارک اگونه، ۱۹۹۹). در

می‌کند. همچنین بین مصرف سیگار و تحصیل در دانشگاه آزاد ارتباط آماری معنی داری وجود داشت ($p=0/001$). همسو با این یافته، در پژوهش مردانی (۲۰۱۰) بیشترین ماده سوء مصرف در بین دانشجویان آزاد، سیگار بود (مردانی، ۲۰۱۲).

سابقه مصرف الکل ۲٪ (۶ نفر) ادر میان دانشجویان دولتی بود. در پژوهش‌های طارمیان (۲۰۰۸) و مرتضوی مقدم (۲۰۰۹) مصرف الکل بعد از سیگار جزو پر مصرف‌ترین مواد در بین دانشجویان بود (طارمیان، ۲۰۰۸؛ مرتضوی مقدم، ۲۰۰۹).

همچنین مطالعه حاضر نشان داد که پیشرفت تحصیلی در دانشجویانی که سوءمصرف مواد داشتند، نسبت به سایر دانشجویان به طور معنی داری در سطح پایین‌تری قرار داشت. در این خصوص موسوی و رسولی زاده در مطالعه خود نشان دادند که بین مردود شدن به عنوان شاخصی برای شکست تحصیلی در گروه معتادین و گروه شاهد اختلاف معنی داری وجود داشت و شکست تحصیلی عامل پیش‌بینی کننده گرایش به مواد مخدر گزارش شد (مولوی، ۲۰۰۴) که با مطالعه حاضر همخوانی دارد. انصاری و همکاران (۲۰۰۷) و شفیعی و همکاران (۲۰۱۲) نیز رابطه معنی داری را بین مصرف دارو و معدل در مطالعه خود نشان دادند، به طوری که مصرف داروی اعصاب و روان در کسانی که معدل پایین‌تری داشتند بیش‌تر بود (انصاری، ۲۰۰۷؛ شفیعی، ۲۰۱۲). مطالعات قبلی انجام شده در پاکستان (شیخ، ۲۰۰۷)، گرگان (آسایش، ۲۰۱۰) نیز نتایج مشابهی را گزارش کرده‌اند که همسو با نتایج مطالعه حاضر است.

این مطالعه نیز مانند سایر مطالعه‌ها دارای کاستی‌هایی است، بنابراین پیشنهاد می‌شود در مطالعه‌ها بعدی علاوه بر تأثیر متغیرهای دموگرافیک، تأثیر عوامل شخصیتی، اجتماعی، خانوادگی و اقتصادی همچون افسردگی، طلاق والدین و ... مورد بررسی قرار گیرد تا با شناسایی این موارد بتوان در خصوص پیشگیری از این معضل راهکارهای مؤثرتری ارائه داد.

همچنین با توجه به نتایج این مطالعه و قابل توجه بودن مصرف سیگار، الکل، مواد مخدر و ... و همچنین تأثیرات منفی که بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دارد، لازم است سطح دانش دانشجویان در مورد عوارض نامطلوب سیگار، مواد مخدر، قرص‌های روان گردان و داروهایی مانند ریتالین و متادون افزایش داده شود و دانشجویان به

پژوهش‌های دیگر می‌باشد (سیام، ۲۰۰۷؛ مردانی، ۲۰۱۲؛ ارک اگونده، ۱۹۹۹).

در دانشجویان پرستاری دولتی، ۷ نفر (۲/۲٪) سابقه مصرف ترامادول داشتند. در پژوهش ولی‌پور، ترامادول و ریتالین کمترین موارد مصرف در بین دانشجویان بودند (ولی‌پور، ۲۰۰۹). یافته دیگر پژوهش نشان داد، ۵۶ نفر (۳۸٪) از دانشجویان آزاد، مصرف قلیان را تجربه کرده بودند. تجزیه و تحلیل داده‌ها مشخص کرد که بین مصرف قلیان و نوع دانشگاه رابطه معنی داری وجود دارد ($p=0/001$). مشابه با این یافته، در پژوهش مردانی، قلیان بعد از سیگار بیش‌ترین موارد مصرف در بین دانشجویان آزاد بندرعباس داشت (مردانی، ۲۰۱۲). دلیل این امر شاید به این علت باشد که دانشجویان دولتی اکثراً در خوابگاه‌ها زندگی می‌کنند و کمتر دورهمی و مهمانی‌های خصوصی را تجربه می‌کنند.

در بررسی حاضر، ۲۰ نفر (۱۳/۵٪) از دانشجویان دانشگاه آزاد، سابقه مصرف مواد در خانواده را گزارش دادند، که این ارتباط معنی دار بود ($p=0/001$). توکلی‌زاده و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهش خود گزارش دادند، ۳۳/۳ درصد والدین دانشجویانی که سیگار می‌کشند سیگاری بودند، در حالی که میزان والدین سیگاری در دانشجویان غیر سیگاری تنها ۱۲/۷٪ بود. میزان برادران و خواهران سیگاری در دانشجویان سیگاری هم در مقایسه با دانشجویان غیر سیگاری ۱۴/۸٪ در برابر ۴٪ بود (توکلی زاده، ۲۰۱۲). سابقه مصرف مواد در اعضای خانواده، یکی از مهمترین و اثر گذارترین عوامل خطرزا در گرایش به مصرف مواد است. وجود فرد سیگاری و یا مصرف کننده سایر مواد در بین اعضای خانواده سبب می‌شود از نگرش‌های منفی نسبت به مسأله کاسته شود و در نتیجه، شرایط را برای آغاز مصرف مواد مهیا سازد (مردانی، ۲۰۱۲).

در بررسی حاضر، بیش‌ترین موارد مصرف سیگار در بین دانشجویان خوابگاهی بود، اما ارتباط آماری معنی داری وجود نداشت ($P > 0/05$). این یافته، اذعان می‌دارد زندگی کردن در کانون گرم خانواده، سرپرستی و نظارت مناسب خانواده‌ها بر روی جوانان می‌تواند تأثیر مثبت زیادی بر پیشگیری از اعتیاد آن‌ها داشته باشد (ولی‌پور، ۲۰۰۹). به عبارتی، دوری از والدین، زندگی خوابگاهی، تحریک دوستان، تقلید از آن‌ها و هم‌رنگ شدن با همسالان، گرایش افراد را به سوء مصرف مواد بیش‌تر

Heidari H, Sharif Malmir M, Kamran A, et al 2013, Comparison of Causes of Drug Abuse from the Viewpoint of Addicted Patients and Their Families, *J Health Syst Res*, Vol.8, No.6, Pp. 1017-1026. [In Persian]

Mancheri H, Sharifi Neyestanak N.D, Seyedfatemi N, et al 2013, Psychosocial Problems of Families Living with an Addicted Family Member, *Iran Journal of Nursing*, Vol.26, No.83. Pp. 48-56. [In Persian]

Mardani H, Sheikhi Finney A, Kavoseyan J 2012, Prevalence of drug use among students of Islamic Azad University of Bandar Abbas, *Research on Addiction*, Vol.6, No.23. Pp. 65-82. [In Persian]

Mortazavi Moghadam GH, Madarshahian F, Tabiee Sh, Pejmankhah Sh, Sadeghi M 2009, The prevalence of substance abuse among university students in Birjand, *Journal of Nursing and Midwifery University of Medical Sciences Birjand*, Vol. 6, No. 1-4, Pp. 66-83. [In Persian]

Moulavi P, Rasoulzadeh B 2004, A Study of the factors of drug abuse tendency in the young population of the city of Ardabil, *The Quarterly Journal of Fundamentals of Mental Health*, Vol. 6, No. 21-22, Pp. 49-55.

Odek-Ogunde M, Pande-leak D 1999, Prevalence of substance use among students in a Kenya university: a preliminary report, *East Afa Med J*, Vol.76, Pp.301-306.

Taremiyan F, Bolhari J, Peyrovi H, et al 2008, [Prevalence of drug use among students in Tehran], *Iranian Journal of*

مشورت با روان شناس و روانپزشک در زمان نشانه‌های روانی تشویق شوند. برگزاری کلاس‌های مشاوره در دانشگاه و خوابگاه‌های دانشجویی و آشنا کردن دانشجویان با مرکز مشاوره دانشگاه و جذب دانشجویان بومی و یا تسریع در وضعیت انتقال دانشجویانی که از نظر روانی قدرت تطابق با این محیط را ندارند می‌توانند در این مورد کمک کننده باشد. البته این مطالعه دارای محدودیت‌هایی نیز بود، از جمله اینکه فقط مربوط به یک رشته بود و سایر دانشجویان در رشته‌های دیگر و سایر مقاطع مورد بررسی قرار نگرفته بودند. بنابراین ضمن توجه به عواقب این مسأله در قشر جوان و تحصیل کرده، لازم است مطالعه‌های بیش‌تر و با دامنه وسیع‌تری انجام گردد.

تشکر و قدردانی

از همه دانشجویان عزیز و همکاران محترم که در اجرای این پژوهش همکاری لازم را نمودند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌گردد.

References

Ansari H, Abshenas M, Khanzadeh, GH, et al 2007, Assessment of psychiatric drugs use and related factors among students of Zahedan University of Medical Sciences, *Fundamentals of Mental Health*, Vol.9, No.3. Pp.45-52. [In Persian]

Asayesh H, Ghorbani M, Salari H, et al 2010, Individual and family characteristics associated with the tendency of individuals to drug abuse, *Journal of Gorgan University of Medical Sciences*, Vol. 12, No.4, Pp. 1-9. [In Persian]

Botvin G J 2000, preventing drug abuse in schools: social and competence enhancement approaches targeting individual- level etiological factors, *Addictive Behavior*, Vol. 25, Pp. 887-897.

- Siam Sh 2004, Prevalence of drug abuse among the students of the various universities in Rasht, *Tabib Shargh*, Vol.8, No.4. Pp.279-285.
- Szalay LB, Strohl JB, Doherty KT 2009, *Psych environmental Forces in Substance Abuse Prevention*, Philadelphia.
- Vali Pour M, Zevdar M, Mir A, et al 2009, Prevalence and risk factors of drug abuse among students, *Aflak*, Vol.5, No, 14-15, Pp. 63-67. [In Persian]
- Ziauddin H, Zarezadeh Heshmati F 2006, Prevalence of drug abuse and addiction and some related factors in the last year of school students, *Journal of Kerman University of Medical Sciences*, Vol.13, No.2, Pp.84-94. [In Persian]
- Psychiatry and Clinical Psychology*, Vol.13, No.4, Pp. 335-342. [In Persian]
- Tavakkolizadeh J, Moshki M, Moghimian M 2012, The Prevalence of smoking and its relationship with self-esteem in students of Gonabad Islamic Azad University, *Journal of Research & Health*, Vol.2, No.1, Pp.101-107. [In Persian]
- Sarami R 2004, *a variety of industrial and chemical drugs*, Parshokooh, Tehran.
- Shafie N, Shamsi A, Ghaderi M 2012, Correlation between drug use, alcohol, smoking and psychiatric drugs with the academic progress in university students in Bam city, *Health Promotion Management*, Vol. 2, No.1, Pp. 49-58. [In Persian]
- Shaikh IA, Shaikh MA, Kamal A, et al 2007, Prescribing privileges for psychologists among university students in Islamabad, *Journal of Pakistan Medical Association*, Vol.57, No.1, Pp. 35-36.

Prevalence of Substance Abuse and its Correlation with Educational Achievement among Nursing Students in Abadan

Farkhondeh Hayati¹

Zahra Gorjian^{1*}

Nahid Mahmoodi²

Kourosh Zarea³

Mehdi Sayah Bargard⁴

Hdiseh Monadi Ziarat⁵

Marjan Shegeft Fard⁶

1: Faculty Member, Department of Nursing, Abadan School of Medical Sciences, Abadan. Iran.

2: M.Sc. in Clinical Psychology Abadan School of Medical Sciences, Abadan, Iran.

3: Faculty member, Nursing department, Ahvaz Jundishapur University of medical sciences, Ahvaz, Iran.

4: Faculty member, Ahvaz Jundishapur University of medical sciences, Ahvaz, Iran.

5: M.Sc. in Nursing, Nursing and midwifery school, Sabzevar University of medical sciences, Sabzevar, Iran

6: B.Sc. in Nursing, Abadan School of Medical Sciences, Abadan, Iran

Abstract: Drug abused and addicting to narcotics could be one of the most complicated problem among the world health issues. Hence, this descriptive-sectional study investigated relationships between drug abused and students' educational achievement among 302 nursing students at Abadan medical school and Islamic Azad University in Abadan. Data collection was conducted through a researcher-made questionnaire in which collected data based on students' personal demography and the participants' drug abused. The research result showed that none of the students had no history of glass, cannabis, crack and heroin. The use of cigarette (25.5%) and hookah (16.2%) were higher than other narcotics. Moreover, there was a significant correlation between the male students' average scores and the use of hookah ($p=0.001$), medical school students with Tramadol ($p=0.002$) Azad University students with hookah ($p=0.001$), Abused drug history in their families ($p=0.001$) and use of cigarette ($p=0.001$), too. The findings also indicated that prevalence of cigarette and hookah abused were highly demonstrated among male, single, Azad university students, and abused drug history in their families. It was also found academic achievement of students with a history of substance abuse were significantly lower level than other students ($p= 0.03$). As a result, there is a need to make the students be aware of the effects of abused drugs on their physical and educational phenomena to enhance their learning capabilities.

Keywords: Drug abused, addiction, educational achievement, nursing students, Abadan.

***Corresponding author:** Faculty Member. Department of Nursing, Abadan School of Medical Sciences, Abadan. Iran.

Email: gorjianzah@gmail.com